

## ခေတ်စမ်းကဗျာများမှ သင်္ကေတသုံးဟန်

ရန်ဝေးခိုင်<sup>၁</sup>

### စာတမ်းအကျဉ်း

မြန်မာစာပေနယ်ပယ်ရှိ ခေတ်စမ်းကဗျာများမှ သင်္ကေတအဖွဲ့များကို ရေးဟန်စိစစ်မှုဖြင့် လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ သင်္ကေတအဖွဲ့များကြောင့် ကဗျာ၏ဆိုလိုရင်းအနက်သဘောကို ထိမိပေါ်လွင်စေပြီး ကဗျာ၏ရသအာနိသင်ကို တိုးပွားလာစေကြောင်း ဖော်ထုတ်တင်ပြရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ကဗျာမှ အညွှန်းပြုသင်္ကေတသည် အညွှန်းခံကို ရည်ညွှန်းနိုင်ခြင်းရှိ/မရှိ၊ သင်္ကေတအဖွဲ့၏ ရည်ညွှန်းချက်သည် ဆိုလိုရင်းအနက်ကို ပေါ်လွင်စေခြင်း ရှိ/ မရှိ၊ ကဗျာစာဆို၏ သင်္ကေတသုံးဟန်သည် ကဗျာ၏ရသအာနိသင်ကို တိုးပွားစေခြင်း ရှိ/ မရှိ ဟူသော သုတေသနပြဿနာများကို အဖြေရှာထားပါသည်။ သုတေသနနည်းနာအနေဖြင့် ခေတ်စမ်းကဗျာများမှ သင်္ကေတအဖွဲ့များကို ‘သရုပ်ဖော်’ပြထားပါသည်။ အဆိုပါသရုပ်ဖော်မှုများကိုအခြေပြု၍ သင်္ကေတ၏အရည်အသွေးကို ‘တန်ဖိုးဖြတ်’ပြထားပါသည်။ သင်္ကေတသုံးဟန် လေ့လာလိုသူတို့အတွက် အထောက်အကူပြုနိုင်ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ - ကဗျာ၊ ရေးဟန်၊ သင်္ကေတ၊ အညွှန်းပြု၊ အညွှန်းခံ၊ ရသအာနိသင်

### အခန်း ၁

#### နိဒါန်း

ဤစာတမ်းသည် ခေတ်စမ်းကဗျာများမှ သင်္ကေတသုံးဟန်ကို လေ့လာသုတေသနပြုထားသော စာတမ်းတစ်စောင် ဖြစ်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ သင်္ကေတအဖွဲ့များကြောင့် ကဗျာ၏ဆိုလိုရင်းအနက်သဘောကို ထိမိပေါ်လွင်စေပြီး ကဗျာ၏ရသအာနိသင်ကို တိုးပွားလာစေကြောင်း ဖော်ထုတ်တင်ပြရန် ဖြစ်ပါသည်။ “ခေတ်စမ်းကဗျာများ” ကို အလေ့လာခံအဖြစ် သတ်မှတ်ကာ

၁။ ကဗျာမှ အညွှန်းပြုသင်္ကေတသည် အညွှန်းခံကို ရည်ညွှန်းနိုင်ပါသလား

၂။ သင်္ကေတအဖွဲ့၏ ရည်ညွှန်းချက်သည် ဆိုလိုရင်းအနက်ကို ပေါ်လွင်စေပါသလား

၃။ ကဗျာစာဆို၏ သင်္ကေတသုံးဟန်သည် ကဗျာ၏ ရသအာနိသင်ကို တိုးပွားစေပါသလား

ဟူသော သုတေသနမေးခွန်းများကို အခြေခံ၍

၁။ ကဗျာမှ အညွှန်းပြုသင်္ကေတသည် အညွှန်းခံကို ရည်ညွှန်းနိုင်ခြင်း ရှိ/ မရှိ

၂။ သင်္ကေတအဖွဲ့၏ ရည်ညွှန်းချက်သည် ဆိုလိုရင်းအနက်ကို ပေါ်လွင်စေခြင်း ရှိ/ မရှိ

၃။ ကဗျာစာဆို၏ သင်္ကေတသုံးဟန်သည် ကဗျာ၏ ရသအာနိသင်ကို တိုးပွားစေခြင်း ရှိ/ မရှိ

ဟူသော သုတေသနပြဿနာများကို လေ့လာဆန်းစစ်ပြထားပါသည်။ လေ့လာဆန်းစစ်ချက်များကို တင်ပြရာတွင် နိဒါန်း၊ စာပေလေ့လာဆန်းစစ်ချက်၊ နည်းနာ၊ လေ့လာတွေ့ရှိချက်၊ သုံးသပ်ချက်ဟူ၍ အခန်း (၅) ခန်းခွဲကာ တင်ပြထားပါသည်။

<sup>၁</sup> မြန်မာစာပေ၊ သမဝါယမနှင့်စီမံခန့်ခွဲမှုပညာတက္ကသိုလ်၊ စစ်ကိုင်း။

### ၁။ ၁။ ကဗျာစာဆိုတို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

မောင်မောင်ကို ၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုကို ဦးဆောင်သူများတွင် တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ “တက္ကသိုလ်မောင်သန့်စင်” ကလောင်အမည်ဖြင့် ထင်ရှားပြီး ကဗျာ၊ ဝတ္ထုတို၊ ဆောင်းပါးစသည်တို့ကိုရေးသားခဲ့သည်။ မြန်မာစာပါမောက္ခတစ်ဦးဖြစ်ပြီး အလယ်တန်း၊ အထက်တန်းနှင့် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသုံးစကားပြေများကို ဦးစီးပြုစုခဲ့သည်။ ၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

မောင်သိန်းဟန်ကို ၁၉၀၇ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုကို ဦးဆောင်သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ကဗျာ၊ ဝတ္ထုတို၊ ပြဇာတ်၊ ဆောင်းပါး စသည့်စာပေအမြောက်အများကို ရေးသားခဲ့သည်။ “ဇော်ဂျီ” ကလောင်အမည်ဖြင့် ထင်ရှားခဲ့သည်။ စာဆို၏ “ပိတောက်ပန်း” ကဗျာကို ခေတ်စမ်းကဗျာများ၏ အဦးအစအဖြစ် ပညာရှင်တို့လက်ခံထားကြသည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

မောင်ဝန်ကို ၁၉၀၉ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုကို ဦးဆောင်သူများတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ “မင်းသုဝဏ်” ကလောင်အမည်ဖြင့်ထင်ရှားခဲ့ပြီး ကဗျာ၊ ဝတ္ထုတို၊ ပုံပြင် စသည် တို့ကို ရေးသားခဲ့သည်။ စာဆို၏ကလေးကဗျာများမှာ အထူးထင်ရှားသည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

မခင်စောမူကို ၁၉၁၀ ခုနှစ်တွင်မွေးဖွားခဲ့သည်။ ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုကာလတွင်“ခင်စောမူ” ကလောင်အမည်ဖြင့် ကဗျာ၊ ဝတ္ထုတို၊ ပုံပြင်များ ရေးသားခဲ့သည်။ ဖွဲ့ဆိုခဲ့သော ကဗျာအများစုတွင် ခေတ်စမ်းဝါဒအတိုင်း အတွေးစိတ်ကူးနှင့်ဖွဲ့ဆိုပုံများ တမူထူးခြားဆန်းသစ်နေပါသည်။ ၁၉၄၃ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

### ၁။ ၂။ သင်္ကေတဟူသည်

စာပေတစ်ရပ်ကို ရေးဟန်စိစစ်ရာတွင် စကားသံအဆင့်၊ စကားအသုံးအနှုန်းအဆင့်၊ ဝါကျအဆင့်တို့အပြင် အမွှမ်းအမံအဆင်တန်ဆာ အဆင့်ကိုလည်း စိစစ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ အမွှမ်းအမံအဆင်တန်ဆာတွင် အလင်္ကာ၊ ဥပစာ၊ သင်္ကေတနှင့် နိမိတ်ပုံတို့ ပါဝင်ပါသည်။

ရေးဟန်နှင့်ပတ်သက်၍

ရေးဟန်ဟူသည် စကားလုံးများဖြင့် ရုပ်လုံးဖော်ထားသော လူ၏အတ္တသွင်ပြင်ပင် ဖြစ်သည်။ စကားဖြင့် ရုပ်လုံးဖော်ထားသော လူ့သဘောစရိုက်ပင် ဖြစ်သည်။

(Lucus, 1964, P - 39)

ဟုလည်းကောင်း၊

ရေးဟန်ဟူသည် အတွေး၏အပေါ်က ဖုံးလွှမ်းထားသော ဝတ်စားတန်ဆာဖြစ်သည်။

(Ullmann, 1964, p - 151)

ဟုလည်းကောင်း၊

ရေးဟန်ဆိုသည်မှာ စာရေးဆရာ၏ စာရေးခြင်းအမူအရာကို ခေါ်သည်။ (အုန်းသော်၊ ဦး၊

၂၀၁၉၊ စာ - ၁၁)

ဟုလည်းကောင်း၊

**ရေးဟန်ဆိုရာ၌ ဘယ်လိုဘယ်ပုံရေးသည်ဟူသော ရေးသားပုံကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။**

(ခင်မင်၊ မောင်၊ ၂၀၁၁၊ စာ - ၁)

ဟုလည်းကောင်း ပညာရှင်တို့က ယူဆတင်ပြခဲ့ကြပါသည်။ ရေးဟန်ဆိုသည်မှာ စာရေးသူက စာပေရေးသားဖန်တီးရာတွင် မည်သို့မည်ပုံရေးသားလေ့ရှိသည်ဟူသော စာရေးသူ၏ ရေးသားပုံအမူအရာတစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူ၏ စိတ်ခံစားမှုအတွေ့အကြုံများကိုအခြေခံ၍ စကားလုံးများဖြင့် ပုံဖော်ထားသော စာရေးသူ၏ စိတ်အမူအရာသာ ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဘာသာစကားအပါအဝင် လူသားတို့အသုံးပြုနေသော သင်္ကေတအမျိုးမျိုးရှိကြောင်း လေ့လာသိရှိရပါသည်။ စာရေးသူတို့၏ စိတ်ကူးအာရုံကို စာဖတ်သူတို့ စိတ်မျက်စိတွင် ခံစားသိမြင်နိုင်စေရန် စာပေတစ်ရပ်ဖြင့် ဖန်တီးပုံဖော်ကြရာတွင် သင်္ကေတများဖြင့် ကိုယ်စားပြုကာ ပုံဖော်ပြသလေ့ရှိကြပါသည်။ စာပေသင်္ကေတများတွင် မူလအရင်းခံအနက်အပြင် တင်စားသော အနက်လည်း ရှိနေသဖြင့် သင်္ကေတတစ်ခုအတွက် အနက်နှစ်လွှာရှိပါသည်။ ‘သင်္ကေတ’ ဟူသော ဝေါဟာရနှင့်ပတ်သက်၍ ပညာရှင်တို့က အမျိုးမျိုးဖွင့်ဆိုခဲ့ကြသည်။ “ခေတ်မီ ပါဠိ - မြန်မာအဘိဓာန်” တွင်

**သင်္ကေတ - (သံ + ကိတ် + က) (ပ) အမှတ်။ ချိန်းချက်ခြင်း။ အချိန်းအချက်။**

(ဓမ္မဿာမီဘိဝံသ၊ ၂၀၀၅၊ စာ - ၈၂၇)

ဟုလည်းကောင်း၊ “ပါဠိသက်ဝေါဟာရအဘိဓာန်” တွင်

**သင်္ကေတ - အမှတ်အသား [ပါ၊ သင်္ကေတ] (ထွန်းမြင့်၊ ဦး၊ ၂၀၁၆၊ စာ - ၃၄၄)**

ဟုလည်းကောင်း၊ “မြန်မာအဘိဓာန်” တွင်

**သင်္ကေတ၊ န - အမှတ်အသား [ပါ၊ သင်္ကေတ] (မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၂၀၀၈၊ စာ - ၃၈၁)**

ဟုလည်းကောင်း အသီးသီး ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ “A Handbook to Literature” စာအုပ်တွင်

**သင်္ကေတဆိုသည်မှာ အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို ကိုယ်စားပြုရည်ညွှန်းသော အမှတ်အသား ဖြစ်သည်။ (Harmon & Holman, 2000, p - 507)**

ဟုဖော်ပြထားပါသည်။ မောင်ခင်မင်(ခနုဖြူ)က “မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားရုပ်ပုံလွှာ” စာအုပ်တွင်

**သင်္ကေတဆိုသည်မှာ သဘောတူရည်ညွှန်းသတ်မှတ်သော အမှတ်အသားကို ဆိုလိုပါသည်။ (ခင်မင်၊ မောင်၊ ၂၀၀၄၊ စာ - ၄)**

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “ရေးဟန်ပညာနိဒါန်း” စာအုပ်တွင်

**သင်္ကေတဆိုသည်မှာ အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို ကိုယ်စားပြုရည်ညွှန်းသော အမှတ်အသား ဖြစ်သည်။ (ခင်မင်၊ မောင်၊ ၂၀၁၁၊ စာ - ၁၇၄)**

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “သင်္ကေတဗေဒနိဒါန်း” စာအုပ်တွင်

သင်္ကေတဆိုတာဘာလဲ။ တစ်စုံတစ်ရာကို ကိုယ်စားပြုသော၊ တစ်စုံတစ်ရာကို ရည်ညွှန်းသော အမှတ်အသားဖြစ်သည်ဟု ဖွင့်ဆိုနိုင်ပါသည်။ ထိုတစ်စုံတစ်ရာသည် သက်ရှိ၊ သက်မဲ့၊ ခြပ်ရှိ၊ ခြပ်မဲ့ တစ်ခုခု ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ (ခင်မင်၊ မောင်၊ ၂၀၁၆၊ စာ - ၁၂)

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဆက်လက်၍

သင်္ကေတဟု ကျွန်တော်တို့ခေါ်နေသည့် ဝေါဟာရကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် sign ဟု ခေါ်သည်။ symbol ဟုလည်းခေါ်သည်။ (ခင်မင်၊ မောင်၊ ၂၀၁၆၊ စာ - ၁၂)

ဟူ၍လည်းကောင်း အသီးသီး ဖွင့်ဆိုရှင်းပြထားပါသည်။ ဆရာမကြီးမမိုးမြေက “ကဗျာဖန်တီးသူနှင့် ကဗျာခံစားသူ” စာအုပ်တွင်

သင်္ကေတဆိုသည်မှာ တစ်စုံတစ်ခုအတွက် ရပ်တည်ပေးသောအရာဖြစ်သည်။ (မိုးမြေ၊ မ၊ ၂၀၀၈၊ စာ - ၁၆၀)

ဟု ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။ ပညာရှင်တို့၏ ဖွင့်ဆိုချက်များအရ သင်္ကေတဟူသည် သက်ရှိ၊ သက်မဲ့၊ ခြပ်ရှိ၊ ခြပ်မဲ့ တစ်စုံတစ်ရာကို ကိုယ်စားပြုရည်ညွှန်းနေသော အမှတ်အသားကို ဆိုလိုကြောင်း သိရှိရပါသည်။

သင်္ကေတသဘောသဘာဝနှင့်ပတ်သက်၍ မောင်ခင်မင်(ခနုဖြူ)က “သက်တံရောင်စုံ ဘာသာ စကား” စာအုပ်တွင်

သင်္ကေတမှန်သမျှသည် သဘောတူသတ်မှတ်ချက်သာဖြစ်သည်။ သင်္ကေတတစ်ခု သည် ယင်းသင်္ကေတဖြင့် ရည်ညွှန်းသောအကြောင်းအရာနှင့် သဘာဝအလျောက် ဆက်စပ်နေခြင်း မရှိပေ။ ပုံစံအားဖြင့် မီးလောင်ခြင်းနှင့် မီးခိုးထွက်ခြင်းသည် သဘာဝ အလျောက် ဆက်စပ်ခြင်းရှိသည်။ မီးလောင်လျှင် မီးခိုးထွက်မြဲပင်။ သို့သော် မီးနီပြခြင်းနှင့် ကားရပ်စေခြင်းသည် သဘာဝအလျောက် ဆက်စပ်နေသည်မဟုတ်။ အများသဘောတူ ရည်ညွှန်းသတ်မှတ်ထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ (ခင်မင်၊ မောင်၊ ၂၀၁၀၊ စာ - ၆)

ဟူ၍ သာဓကများနှင့်တကွ ရှင်းပြထားပါသည်။ ဆရာမကြီးမမိုးမြေက “ကဗျာဖန်တီးသူနှင့် ကဗျာခံစားသူ” စာအုပ်တွင်

ကဗျာဆရာ၏ အတွေးစိတ်ကူးသည် အလွယ်တကူနားလည်သိရှိရန် အလွမ်းကွာတတ်သည်။ ထိုအခါတွင် လောကရှိလူသားတို့နှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ပြီးသားဖြစ်သော အရာဝတ္ထု၊ စကားတို့နှင့် သင်္ကေတပြု၍ တင်ပြလေ့ရှိသည်။

သင်္ကေတသဘောမှာ တင်စားသည့်အပြင် တိုက်ရိုက်သဘောလည်း ပါရမည်။

အချို့သင်္ကေတများတွင် သင်္ကေတတစ်ခုတည်း၌ အနက်များစွာရှိသည်။ ရူပက အလင်္ကာရှိ သင်္ကေတ၏အနက်မှာမူ တစ်အချိုးတစ်သာ ဖြစ်သည်။ (မိုးမြေ၊ မ၊ ၂၀၀၈၊ စာ - ၁၆၀ - ၁၆၂)

ဟူ၍ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရှင်းပြထားပါသည်။ သင်္ကေတ၏ သဘောသဘာဝကို သုံးသပ်ပြရလျှင် ကဗျာဆရာက မိမိ၏ဆိုလိုချက်အနက်ကို ထင်ရှားပေါ်လွင်လာစေရန်အတွက် ထင်သာမြင်သာခြင်း မရှိသော

စိတ်ကူးပုံရိပ်ကို ထင်သာမြင်သာရှိသော ရုပ်ဝတ္ထု၊ စကား တစ်ခုနှင့် ကိုယ်စားပြုတင်ပြ လိုက်ခြင်းမျိုး ဖြစ်သောကြောင့် သင်္ကေတတွင် တိုက်ရိုက်အနက်အပြင် သိမ်မွေ့နက်နဲသော အခြားအနက်တစ်ခု (သို့မဟုတ်) တစ်ခုထက်ပိုသောအနက်များ ပါရှိနိုင်ပါသည်။ သင်္ကေတနှင့် ရည်ညွှန်းသောအကြောင်း အရာမှာလည်း အများသဘောတူ ရည်ညွှန်းသတ်မှတ်ထားသော အရာမျိုးဖြစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

## အခန်း ၂

### စာပေလေ့လာဆန်းစစ်ချက်

ခေတ်စမ်းကဗျာများမှ သင်္ကေတသုံးဟန်ကို သုတေသနပြုရာတွင် သုတေသနထုံးစံမီကျ ရေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံပညာရှင်အဖွဲ့မှ စီစဉ်ထုတ်ဝေထားသော “ပညာရေးသုတေသန ပြုလုပ်နည်း” စာအုပ်နှင့် ဒေါက်တာခင်အေးနှင့် ဒေါက်တာအောင်မြင့်ဦး ပြုစုထားသော “သုတေသန အခြေခံ သုတေသနပုံစံ” စာအုပ်တို့ကို လေ့လာဖတ်ရှုခဲ့ပါသည်။ သုတေသနအချက်အလက်များ ကောက်ယူရာတွင် စနစ်တကျ ကောက်ယူနိုင်ခဲ့သည့်အပြင် သုတေသနနည်းနာကိုလည်း သတ်မှတ် နိုင်ခဲ့ပါသည်။ မောင်ခင်မင်(ခနုဖြူ)၏ “ရေးဟန်ပညာနိဒါန်း” စာအုပ်နှင့် “သင်္ကေတဗေဒနိဒါန်း” စာအုပ် တို့ကို မှီငြမ်းကိုးကားကာ စာတမ်းအတွက် ပညာရပ်ဆိုင်ရာနည်းနာများကို ချမှတ်ခဲ့ပါသည်။ ဒေါက်တာဇော်ထွန်း၏ “ဘာသာဗေဒနှင့်စာပေ” စာအုပ်မှ ‘စာပေရေးဟန်ပညာမိတ်ဆက်’ နှင့် မောင်ခင်မင်(ခနုဖြူ)၏ “စကားပြေသဘောတရား၊ စကားပြေအတတ်ပညာ” စာအုပ်များမှရေးဟန် ပညာအကြောင်းကို ဖတ်ရှုလေ့လာကာ ခေတ်စမ်းကဗျာများကို ရေးဟန်ရှုထောင့်မှ လေ့လာဆန်းစစ် ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ၏ “ခေတ်စမ်းစာပေအထွေထွေ” စာအုပ်မှ ခေတ်စမ်းကဗျာများ အကြောင်းကို ခြုံငုံသုံးသပ်ပြထားသော သိပ္ပံမောင်ဝ၏ ဝေဖန်ဆန်းစစ်ချက်များသည် သုတေသနအတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ မောင်ခင်မင်(ခနုဖြူ)၏ “သက်တံရောင်စုံ ဘာသာ စကား” စာအုပ်နှင့် ဇော်ဇော်အောင်၏ “ထင်မိထင်ရာရေးချလိုက်တဲ့ ဗြဟ္မစဉ်းတောင်း စာပေဆောင်းပါးများ” စာအုပ် များကို ဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် သင်္ကေတဖွင့်ဆိုသတ်မှတ်ချက်နှင့် သင်္ကေတသဘောသဘာဝများကို လေ့လာ သိမှတ်ခွင့်ရခဲ့ပါသည်။ “ခေတ်စမ်းကဗျာများ” စာအုပ်မှ ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်၏ ခေတ်စမ်း ကဗျာစာဆိုတို့အကြောင်း မိတ်ဆက်တင်ပြချက်များကို ဖတ်ရှုလေ့လာကာ ကဗျာ၊ စာဆိုနှင့်ကဗျာ ပေါ်ထွန်းရာ ခေတ်ကာလနောက်ခံအကြောင်းတရားများကို ဆက်စပ်လေ့လာတင်ပြခဲ့ပါသည်။

## အခန်း ၃

### နည်းနာ

ခေတ်စမ်းကဗျာများမှ သင်္ကေတသုံးဟန်ကို လေ့လာသုတေသနပြုရာတွင် သုတေသနနည်းနာ အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံပညာရှင်အဖွဲ့၏ “ပညာရေးသုတေသနပြုလုပ်နည်း” စာအုပ်၊ ဆရာကြီး ဒေါက်တာခင်အေးနှင့် ဒေါက်တာအောင်မြင့်ဦး ပြုစုထားသော “သုတေသနအခြေခံ သုတေသနပုံစံ” စာအုပ်တို့ကို မှီငြမ်းကိုးကားထားပါသည်။ ပညာရပ်ဆိုင်ရာနည်းနာအတွက် မောင်ခင်မင်(ခနုဖြူ)၏

“သင်္ကေတဗေဒနိဒါန်း” စာအုပ်နှင့် “ရေးဟန်ပညာနိဒါန်း” စာအုပ်တို့ကို မှီငြမ်း ကိုးကားထားပါသည်။ သုတေသနအတွက် အချက်အလက်များကို စူးစမ်းလေ့လာရာတွင် ခေတ်စမ်းကဗျာများမှ သင်္ကေတအဖွဲ့များကို ရွေးချယ်ထုတ်နုတ်၍ ‘သရုပ်ဖော်’ ပြထားပါသည်။ အဆိုပါသရုပ်ဖော်ပြမှုများကို အခြေပြု၍ သင်္ကေတ၏အရည်အသွေးကို ‘တန်ဖိုးဖြတ်’ ပြထားပါသည်။

## အခန်း ၄

### လေ့လာတွေ့ရှိချက်

#### ခေတ်စမ်းကဗျာများမှ သင်္ကေတသုံးဟန်

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခဦးဖေမောင်တင်သည် တက္ကသိုလ်မဂ္ဂဇင်း၊ ဂန္ထလောကမဂ္ဂဇင်းတို့တွင် ဖော်ပြပါရှိသော ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားလူငယ်များ၏ ကဗျာဆန်းလေးများကို ရွေးချယ်စုစည်း၍ “ခေတ်စမ်းကဗျာများ” စာအုပ်ကို ပြုစုခဲ့ပါသည်။ မောင်ဇေမောင်၊ မောင်သိန်းဟန်၊ မောင်ညွန့်၊ မောင်ဝန်၊ မောင်တိုးအောင်၊ မခင်စောမူ၊ မောင်ဘသောင်းနှင့် စောမောင်မောင်တို့၏ ကဗျာများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ခေတ်စမ်းကဗျာများသည် ရှေးယခင်ပေါ်ထွန်းခဲ့သော ကဗျာများနှင့် မတူဘဲ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် တွေ့မြင်နေကျဖြစ်သော၊ မဆန်းကြယ်သော၊ အသေးအဖွဲ့မျှသာဖြစ်သော အကြောင်းအရာ၊ အဖြစ်အပျက်ကလေးများကို ဆန်းသစ်သော အတွေးစိတ်ကူးဖြင့် ရေးဖွဲ့တင်ပြကာ တမူထူးခြားနေကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကဗျာ၏အရင်းခံအနက်အပြင် တင်စားသောအနက်များ၊ ကွယ်ဝှက်နေသောအနက်များကို ရည်ညွှန်းဖွဲ့ဆိုထားသော သင်္ကေတအဖွဲ့များကို စိတ်ဝင်စားဖွယ် လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် ခေတ်စမ်းကဗျာများမှ သင်္ကေတသုံးဟန်ကို လေ့လာသုတေသနပြု တင်ပြထားပါသည်။

မောင်ဇေမောင်၏ “လောကဇာတ်ရုံ” ကဗျာသည် လောကလူ့ဘုံကို ကဇာတ်ရုံတစ်ခုအသွင်တင်စားဖွဲ့ဆိုထားသော ကဗျာတစ်ပုဒ် ဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာတွင်

ဘဝဇာတ်ရင်း၊ ရှည်တိုခင်း၍၊ ရှောင်ကွင်းခဲ့ဇာတ်ရုံ၊ ကံဇာတ်ဆရာ၊ သူ့အာဏာလဲ၊

သေချာစုံအောင်၊ နားငုံစဉ်စိုက်၊ လိုက်ရတယ် (ဇေမောင်၊ မောင်၊ ၂၀၁၆၊ စာ - ၁၅)

ဟူ၍ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ကံဇာတာအလှည့်အပြောင်းဒဏ်ကို မလွဲမသွေရင်ဆိုင်နေကြရသော လောကီလူသားများ ‘အညွှန်းခံ’ (signified) ကို ဇာတ်ဆရာအလိုကျ စီစဉ်ကပြနေကြရသော ဇာတ်သူ၊ ဇာတ်သားများ ‘အညွှန်းပြု’ (signifier) နှင့် သင်္ကေတပြုဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ဆက်လက်၍

ကံဇာတ်ဆရာ၊ သူကင်းကွာမည့်၊ နေရာကြွန်း၊ ဟိုဘက်နန်းကို၊ မြန်းလိုလှသည်၊ နှမ

လိုက်စေချင်တော့တယ် (ဇေမောင်၊ မောင်၊ ၂၀၁၆၊ စာ - ၁၆)

ဟု ဖွဲ့ဆိုကာ ဘဝသံသရာဝဲဂယက်မှ လွတ်မြောက်ရာဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်ကို ရည်မျှော်တွေးနေသော စာဆို၏ အတွေးစိတ်ကူးကို ရည်ညွှန်းဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ စာဆို၏ သင်္ကေတအဖွဲ့များကြောင့် လောကဓံဆူကြုံနိမ့်မြင့် သဘောတရားများကို ထင်ဟပ်ပေါ်လွင်စေခဲ့ပြီး ရသနှစ်သက်မှုနှင့်ယှဉ်ကာ သံဝေဂတရားကို ပွားများစေနိုင်ခဲ့သည်။

မောင်သိန်းဟန်သည် “ပိတောက်ပန်း” ကဗျာတွင် နှစ်သစ်ကူးအခါသမယ၌ ပွင့်ဖူးကြသော ပိတောက်ပန်းကလေးများကို ချစ်စဖွယ်၊ သနားစဖွယ် ဖွဲ့ဆိုပြထားသည်။ ဤကဗျာနှင့်ပတ်သက်၍ ဗိုလ်မှူးဘသောင်းက

**‘ပိတောက်ပန်း’ ကို ခေတ်စမ်းစာပေလှုပ်ရှားမှုတွင် အဦးအစဖြစ်သော ပထမဆုံး  
ခေတ်စမ်းကဗျာအဖြစ် သတ်မှတ်ကြသည်။ (ဘသောင်း၊ ၂၀၀၂၊ စာ - ၃၉၆)**

ဟု မှတ်ချက်ပြုတင်ပြရသည်အထိ စာပေဩဇာကြီးမားလှပါသည်။ ပိတောက်ပန်းများ ဝေဝေဆာဆာ ပွင့်ဖူးနေချိန်တွင် ခူးချင်သူအပေါင်းကို စာဆိုက

**ခူးပါနဲ့ကွယ်၊ ပွင့်ဖူးမှာ အဝါချယ်၍၊ မာလာအလယ်မှာ နွဲ့ချင်တဲ့နှလုံးရယ်ကြောင့်၊  
နှစ်ဆန်းကုန် အတာဝင်သို့၊ မာန်အင်ကို ဉာဏ်ဆင်မွေးကာဖြင့်၊ အရေးအခါသာမှ၊  
ခမျာမှာ တဂုဏ်ဆန်းရတယ်၊ ပန်းပိတောက်များ။ (သိန်းဟန်၊ မောင်၊ ၂၀၁၆၊ စာ - ၁၈)**

ဟု ပိတောက်ပန်းကလေး၏နေရာမှ ခံစားတင်ပြထားပါသည်။ သူ့ရာသီ၊ သူ့ကာလတွင်သာ ပွင့်ဖူးခွင့် ရှိသော ပိတောက်ပန်းလေးကို ဖွဲ့ဆိုထားသည်ဟု တိုက်ရိုက်အနက်အားဖြင့် ကောက်ယူ၍ ရသကဲ့သို့ တစ်ဖက်တွင်လည်း အခွင့်အခါသင့်လာပါက လူပုံအလယ်တွင် မိမိဂုဏ်အင်ကို ထုတ်ဖော်ကြားပါ လိုကြသော လူ့သဘော၊ လူ့ဘာဝကို ရည်ညွှန်းနေပါသည်။ အဆိုပါသင်္ကေတအဖွဲ့လေးသည် ပိတောက်ပန်းကဗျာ၏ ကွယ်ဝှက်နေသောအနက်သဘောကို တွေးတောဆင်ခြင်မိစေကာ ကဗျာ၏ ရသ အာနိသင်ကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။

**“ပွင့်စမာလာအား ပန်ကြားချက်”** ကဗျာသည် ပွင့်လာခါစ မဉ္ဇူပန်းကလေးကို အလှအရာ တွင်လည်း ဥမ္မာဒန္တနှင့် ဒေဝစွာရာနတ်မယ်တို့က အရှုံးပေးရလောက်သည်အထိ လှပစေလိုကြောင်း၊ ရနံ့မွှေးပျံ့ရာတွင်လည်း သိကြားမင်းကပင် ယစ်မူးမိန်းမောရလောက်သည်အထိ ဝတ်ရည်ထုံသင်းစေလို ကြောင်း၊ နုနယ်ရာတွင်လည်း ရာဇဓာတုကလျာမင်းသမီးလေးတမျှ နုနုရွှေလေးနှင့် တင့်တယ်နေစေ လိုကြောင်း ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ကဗျာတွင်

**မွှေးလော့မာလာ၊ အိုမာလာငဲ့၊ သူဇာသက်မှု၊ ပန်းမဉ္ဇူလျှင်၊ သူဂုဏ်သိမ်မွေ၊  
လျောကာရွှေလျက်၊ အလေ့ကျသွေး၊ အနံ့မွှေးအောင်၊ မွှေးလိုက်ပါလော၊ မွှေးပါလော။  
(သိန်းဟန်၊ မောင်၊ ၂၀၁၆၊ စာ - ၃၂)**

ဟူ၍ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ နိုင်ငံရပ်ခြား တိုင်းတစ်ပါးမှ ဆင့်ပွားရောက်ရှိလာခဲ့သော အင်္ဂလိပ်စာ (အညွန့်ခံ) ကို အလေ့ကျပေါက်ပင် (အညွန့်ပြု) နှင့် သင်္ကေတပြုဖွဲ့ဆိုထားသည်။ မြန်မာတို့၏ မျှော်လင့်ချက်၊ မြန်မာစာအပေါ်ထားရှိသော စိတ်စေတနာဇောတို့ကို ထင်ရှားပေါ်လွင်စေခဲ့သည်။

**“ငှက်စွန်အား ပန်ကြားချက်”** ကဗျာသည် မိုးရာသီတွင် တောခိုတတ်ပြီး ဆောင်းရောက်ခါမှ ကောင်းကင်တပြင် ပျံဝဲနေတတ်သော စွန်ငှက်ကလေးအကြောင်းကို ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ စွန်ငှက် ကလေးသည် ကောင်းကင်နတ်ဘုံနတ်နန်းများကို လှည့်လည်ခဲ့ပြီး သိကြားမင်းနှင့်တကွ နတ်အများ နှင့် စကားဝိုင်းဖွဲ့ခဲ့ပြီးနောက် လူ့ပြည်လူ့ရပ်သို့ တမန်တော်အနေဖြင့် ဆင်းသက်လိုသောကြောင့် ကောင်းကင် ပြင်တွင် ပျံဝဲနေလေဟန် တွေးထင်မိကြောင်း ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ကဗျာတွင်

အိုဘယ့်စွန်ဘော်၊ ဆောင်းဦးပေါ်ငယ်၊ မိုးသော်ကျောက်ဖျာ၊ ဟိမဝန္တာဝယ်၊ ငှက်ကာ  
ကိုယ်လုံး၊ သီတင်းသုံး၍၊ နှလုံးအားရ၊ ဝဝလင်လင်၊ ရွှင်ကြီးရွှင်လျက်၊ စိတ်အင်မာန်အား၊  
ဖြည့်ပြီးထွားမှ၊ လူသားတို့ပြည်၊ ရှေ့ဦးတည်၍ (သိန်းဟန်၊ မောင်၊ ၂၀၁၆၊ စာ - ၄၃)

ဟု ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ကာလအတန်ကြာ တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်ခဲ့ရသော မြန်မာစာ (အညွှန်းခံ)ကို  
မိုးတွင်ကွယ်ပျောက် ဆောင်းရောက်ခါမှ ပြန်လည်တွေ့မြင်ရပါသော စွန်ငှက် (အညွှန်းပြု)နှင့် သင်္ကေတ  
ပြု ဖွဲ့ဆိုထားသည်။

“ပွင့်စမာလာအား ပန်ကြားချက်” ကဗျာနှင့် “ငှက်စွန်အား ပန်ကြားချက်” ကဗျာ၏ တိုက်ရိုက်  
အနက်များမှာ မဆန်းပြားလှသော်လည်း နောက်ကွယ်တွင် ရှိနေသောအနက်မှာ ထူးခြားလေးနက်  
လှပါသည်။ မြန်မာစာရှင်သန်ဖွံ့ဖြိုးစေရေး၊ တိုးတက်စေရေးအတွက် ရည်ညွှန်းဖွဲ့ဆိုထားသော သင်္ကေတ  
အဖွဲ့ကောင်းများပင် ဖြစ်ပါသည်။

မောင်ဝန်၏ “ပြောသံ” ကဗျာသည် ကျေးရွာအလှူပွဲတစ်ခုမှ ရှင်လောင်းလှည့်မြင်ကွင်းကို  
ချစ်စဖွယ်သရုပ်ဖော်ပြထားသော သံချိုလင်္ကာတိုတစ်ပုဒ် ဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာတွင်

ပလုတ်ဖြုန်းရယ်နဲ့၊ တောင်ကုန်းရွာ သာစခန်းဆီက၊ ဒေါ်ရွှေမေ ဦးရေချမ်းငယ်တို့၊  
သာသနာ ဝါဝါလန်းရန်တဲ့၊ ဆန်းလိုက်တဲ့ ပြောသံစည်၊ - အလို၊ နေခြည်မှာ  
ရွှေရည်ဝင်းလို့၊ ဆယ်စင်းလည်းမက၊ အဝေးကမှန်း၊ ဟိုရွာလမ်း၊ ထီးတန်းကြီး လှပါဘိ-  
(ဝန်၊ မောင်၊ ၂၀၁၆၊ စာ - ၉၉)

ဟူ၍ ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ပြောသံ (အညွှန်းခံ)ကို ပလုတ်ဖြုန်း(အညွှန်းပြု)နှင့် အသံသင်္ကေတပြု၍  
လည်းကောင်း၊ သာသနာ(အညွှန်းခံ)ကို အဝါရောင်(အညွှန်းပြု)နှင့် အရောင်သင်္ကေတပြု၍  
လည်းကောင်း၊ မောင်ရှင်လောင်းကို မိုးပေးထားသည့်ထီး(အညွှန်းခံ)ကို ရွှေရောင်(အညွှန်းပြု)နှင့်  
အရောင်သင်္ကေတပြု၍လည်းကောင်း ဖွဲ့ဆိုထားရာ စာဖတ်သူတို့၏စိတ်နှာတွင် အလှူမှ ပြောစည်သံ ကို  
ကြားယောင်လာပြီး၊ စိတ်မျက်စိတွင် ထီးတန်းကြီးနှင့် စည်ကားလှပနေသော ရှင်လောင်းတန်းကြီး ကို  
မြင်ယောင်လာကာ ကျေးရွာအလှူပွဲ ခြိမ်းခြိမ်းသဲကျင်းပနေပုံကို ခံစားသိမြင်လာစေပါသည်။

“တရားဦးဟောလှည့်ပါ” ကဗျာတွင် သာသနာ့ဘောင်သို့ဝင်သွားသော ချစ်ရသူမိန်းကလေးကို  
ဘိက္ခုနီထေရီဖြစ်သောအခါတွင် ပါရမီမရင့်သန်သေးသော ချစ်သူမောင်ကို တရားဦးဟောကြားပေး  
စေလိုကြောင်း ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ကဗျာတွင်

နှစ်ကိုယ်တွဲကာပ၊ ဒီဝဲ သံသရာက၊ သောင်ခေမာ ဟိုတဖက်ဆီသို့၊ ဖောင်မဂ္ဂင်  
ဆင်ကာကူးမယ်လို့၊ ဆုထူးကို ပန်ညီသော်လဲ့၊ ပါရမီ မောင်မရင့်သော်ကြောင့်၊ သွားနှင့်  
သက်လျာ။ (ဝန်၊ မောင်၊ ၂၀၁၆၊ စာ - ၁၀၂)

ဟု ကျစ်လျစ်လှပစွာ ဖွဲ့သီထားပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း သိပ္ပံမောင်ဝက

အဓိပ္ပါယ်များများကို စာသားအနည်းငယ်နှင့် ဖွဲ့ဆိုနိုင်သော ကိုဝန်အားများစွာ ချီးမွမ်း  
မိတော့သည်။ (ဝါ မောင်၊ ၂၀၁၀၊ စာ - ၆၅)

ဟု ချီးကျူးဝေဖန်ထားပါသည်။ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းတရားဖြစ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ကျင့်ကြံပွားများ အားထုတ်ခြင်း (အညွှန်းခံ) ကို ရေလမ်းခရီးတွင် လိုရာခရီးပေါက်မြောက်နိုင်ရေးအတွက် ဖောင်ကို ဆင်ကာ ကူးသန်းသွားလာခြင်း (အညွှန်းပြု) နှင့် သင်္ကေတပြုကာ “ဖောင်မဂ္ဂင်” ဟု ရူပကအလင်္ကာ မြောက်အဖွဲ့နှင့် ရည်ညွှန်းဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။

မခင်စောမူ၏ “လိပ်ပြာနှင့် ကြာကုမုဒ်” ကဗျာသည် ကုမုဒြာကြာပန်းနှင့် လိပ်ပြာလေးတို့၏ ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်လေးကို ပြန်လည်ဖွဲ့ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝအရ နေ့ဘက်မှာသာ ပျံသန်းလေ့ ရှိသော လိပ်ပြာနှင့် လရောင်အောက်တွင်သာ ပွင့်လေ့ရှိသော ကုမုဒြာကြာပန်းလေးတို့သည် တွေ့ဆုံ ရန်အကြောင်းမရှိကြပေ။ သို့သော် တစ်နေ့တွင် ကုမုဒြာကြာပန်းလေးသည် ပဒုမာကြာမှ နတ်သမီး လေးထွက်လာသည်ကို လရောင်အမှတ်ဖြင့် ပွင့်အာလာသောအခါ လိပ်ပြာနှင့် တွေ့ဆုံခွင့်ရခဲ့ကြလေ သည်။ ကဗျာတွင် နေ့ဘက်မှာထွက်သော လိပ်ပြာနှင့် ညအခါလရောင်ဖြာမှသာပွင့်သော ကုမုဒြာကြာ ပန်းလေးတို့ တွေ့ဆုံရန်မဖြစ်နိုင်ပုံကို

**နေဝင် မောင်ငိုက်၊ လမိုက် မယ်ငုံ (ခင်စောမူ၊ မ၊ ၂၀၁၆၊ စာ - ၁၂၇)**

ဟူ၍ သိမ်မွေ့လှပစွာ ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ချစ်သူနှစ်ဦးတွေ့ဆုံရန်ခက်ခဲပုံ (အညွှန်းခံ) ကို နေဝင်ချိန် လိပ်ပြာငိုက်၍ လမိုက်ချိန် ကုမုဒြာကြာပန်းငုံသွားပုံ (အညွှန်းပြု) နှင့် တင်စားဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ကျစ်လျစ်လှပသော စာဆို၏စကားအသုံးအနှုန်းနှင့် သင်္ကေတသုံးဟန်ထိမိပိုင်နိုင်မှုတို့ကြောင့် ကဗျာ ၏ရသအာနိသင်ကို တိုးပွားလာစေခဲ့ပါသည်။

ခေတ်စမ်းကဗျာများတွင် အနက်အဓိပ္ပါယ်နှစ်မျိုးထွက်သော သင်္ကေတသုံးဟန်များကို အများ အပြား လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ ကဗျာမှ ကွယ်ဝှက်နေသောအနက်ကို တစ်မိမိမိမ့်တွေးတောခံစား နေရခြင်းသည်ပင် သင်္ကေတ၏ဝိသေသထူးတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

## အခန်း ၅

### သုံးသပ်ချက်

ခေတ်စမ်းကဗျာများမှ သင်္ကေတသုံးဟန်ကို သုတေသနပြုတင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ခု ထက် ပိုသောအနက်သဘောကို ဆောင်နေသည့် သင်္ကေတအဖွဲ့များကို ကဗျာတွင်ထည့်သွင်း ရေးဖွဲ့လို ပါက ကဗျာစာဆိုအနေဖြင့် ကဗျာဉာဏ်အဘော်ရင့်သန်ရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ စာဖတ်သူ အနေဖြင့်လည်း ကဗျာမှကွယ်ဝှက်နေသောအနက်ကို မြင်အောင်ကြည့်တတ်ရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ သင်္ကေတ၏ အနှစ်သာရပေါ်လွင်လာကာ စာဆိုတင်ပြလိုသော ဆိုလိုရင်းအနက်ကို နားလည်သဘော ပေါက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သင်္ကေတသည် ကဗျာဖန်တီးသူ၊ ကဗျာခံစားသူ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် လုံးအတွက် ထူးခြားဆန်းသစ်နေပြီး စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းနေပါသည်။

ခေတ်စမ်းကဗျာများမှ သင်္ကေတအဖွဲ့များကို သရုပ်ခွဲဆန်းစစ်လိုက်သောအခါ အညွှန်းခံနှင့် အညွှန်းပြုတို့သည် အများသဘောတူသတ်မှတ်ထားသော အမှတ်အသား၊ စကားသင်္ကေတများ ဖြစ်နေသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ ကဗျာဖတ်သူတို့ကို သင်္ကေတ၏ တိုက်ရိုက်အနက်အပြင်

တင်စားသောအနက်ကိုလည်း ခံစားနားလည်စေနိုင်ခဲ့သည်။ ကဗျာ၏နောက်ကွယ်မှ အနက်သဘော ကို တွေးတောဆင်ခြင်မိလာစေသည်။ ထိုအခါ ကဗျာမှပေးစွမ်းနေသော ခံစားမှုရသသည် သာမန် အနေအထားမှာထက် ပိုမိုလေးနက်ပီပြင်လာခဲ့သည်။ စာဆို၏ သင်္ကေတသုံးဟန် သိမ်မွေ့မှုအတိုင်း အတာ မြင့်မားသည်နှင့်အမျှ ကဗျာ၏ ရသအာနိသင်သည်လည်း တိုးပွားလာရပါသည်။

ထို့ကြောင့် တစ်ခုထက်ပိုသော အနက်သဘောကို ကိုယ်စားပြုရည်ညွှန်းနေသော သင်္ကေတကို ထူးခြားဆန်းသစ်သော ရေးဟန်တစ်မျိုးဟု ဆိုရပေမည်။ အနက်အဓိပ္ပါယ် နှစ်မျိုးထွက်သော နှစ်ဖက်လှ ကဗျာများ တည်ရှိနေခြင်းသည် သင်္ကေတ၏ အကျိုးကျေးဇူးတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဆက်လက်၍ နှစ်ဖက်လှကဗျာများကို ရေးဟန်စိစစ်မှုပြုကာ သုတေသနပြုနိုင်လျှင် မြန်မာစာပေအတွက် အကျိုးထူး မည်ဟု ယူဆပါသည်။

### နိဂုံး

ခေတ်စမ်းကဗျာများမှ သင်္ကေတအသုံးများကို ထုတ်နုတ်ရွေးချယ်ကာ အညွှန်းခံ၊ အညွှန်းပြုတို့ကို သရုပ်ဖော်ပြပြီးနောက် သင်္ကေတသည်ကဗျာ၏ ရသအာနိသင်ကို တိုးပွားစေနိုင်စွမ်းရှိကြောင်း တန်ဖိုး ဖြတ်ပြခဲ့ပါသည်။ သင်္ကေတအဖွဲ့များကြောင့် ကဗျာ၏ ဆိုလိုရင်းအနက်သဘောကို ထိမိ ပေါ်လွင်စေပြီး ကဗျာ၏ရသအာနိသင်ကို တိုးပွားလာစေကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ သင်္ကေတသုံးဟန် လေ့လာ လိုသူများအတွက် အထောက်အကူပြုနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

### ကျေးဇူးတင်လွှာ

မြန်မာနိုင်ငံဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံပညာရှင်အဖွဲ့က ကြီးမှူးကျင်းပသော (၂၃) ကြိမ်မြောက် သုတေသန ညီလာခံအတွက် သုတေသနစာတမ်း ပေးပို့တင်သွင်းခွင့်ပြုခဲ့ပါသော သမဝါယမနှင့်စီမံခန့်ခွဲမှုပညာ တက္ကသိုလ်(စစ်ကိုင်း)၏ ပါမောက္ခချုပ် ဆရာမကြီး ဒေါက်တာမိုးမိုးရီအား ကျေးဇူး အထူးတင်ရှိပါသည်။ သုတေသနစာတမ်းပြုစုရာတွင် လိုအပ်သည်များကို လမ်းညွှန်တည့်မတ်ပေးကြပါသော ဆရာမကြီး ဒေါက်တာအောင်ကျော်မိုး (ပါမောက္ခ၊ ဌာနမှူး၊ မြန်မာစာဌာန၊ မန္တလေးတက္ကသိုလ်)နှင့် ဆရာမကြီး ဒေါက်တာဝင်းမင်းသန်း (ပါမောက္ခ၊ ဌာနမှူး၊ မြန်မာစာဌာန၊ ကျောက်ဆည်တက္ကသိုလ်) တို့ကိုလည်း အထူးပင်ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ သုတေသနစာတမ်းကို စိစစ်ထောက်ခံပေးပါသော ဒေါ်အေးစိုးဝင်း၊ တွဲဖက်ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး)၊ မြန်မာစာဌာန၊ သမဝါယမနှင့်စီမံခန့်ခွဲမှုပညာ တက္ကသိုလ် (စစ်ကိုင်း)နှင့် ကျွန်မ၏ကျေးဇူးရှင်မိဘနှစ်ပါးကို ကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

## ကျမ်းကိုးစာရင်း

## မြန်မာဘာသာ

- ခင်မင်၊ မောင်(ခန့်ဖြူ)။ (၂၀၀၄) ။ *မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားရုပ်ပုံလွှာ (ဒုတိယအကြိမ်)*။ ရန်ကုန်၊ ဓူဝံပုံနှိပ်တိုက်။
- ခင်မင်၊ မောင်(ခန့်ဖြူ)။ (၂၀၁၀) ။ *သက်တံရောင်စုံဘာသာစကား (ဒုတိယအကြိမ်)*။ ရန်ကုန်၊ သင်းစာပေ။
- ခင်မင်၊ မောင်(ခန့်ဖြူ)။ (၂၀၁၁) ။ *ရေးဟန်ပညာနိဒါန်း*။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။
- ခင်မင်၊ မောင်(ခန့်ဖြူ)။ (၂၀၁၆) ။ *သင်္ကေတဗေဒနိဒါန်း*။ ရန်ကုန်၊ the key collection။
- ခင်မင်၊ မောင်(ခန့်ဖြူ)။ (၁၉၉၄) ။ *စကားပြေသဘောတရား၊ စကားပြေအတတ်ပညာ (တတိယအကြိမ်)*။ ရန်ကုန်၊ စာပေလောကပုံနှိပ်တိုက်။
- ခင်အေး၊ ဒေါက်တာနှင့် အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၁၀) ။ *သုတေသနအခြေခံသုတေသနပုံစံ(ဒုတိယအကြိမ်)*။ မြန်မာစာဌာန၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်။
- ဇော်ဇော်အောင်။ (၂၀၁၆) ။ *ထင်မိထင်ရာရေးချလိုက်တဲ့ မြတ်စုဗျားတောင်းစာပေဆောင်းပါးများ*။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။
- ဇော်ထွန်း(ဒေါက်တာ)။ (၂၀၁၅) ။ *ဘာသာဗေဒနှင့်စာပေ (စာပေရေးဟန်ပညာမိတ်ဆက်)*။ ရန်ကုန်၊ နှစ်ကာလများစာပေ။
- ထွန်းမြင့်၊ ဦး။ (၂၀၁၆) ။ *ပါဠိသက်ဝေါဟာရအဘိဓာန် (တတိယအကြိမ်)*။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။
- မေဃဿာမိဘိဝံသ၊ အရှင်။ (၂၀၀၅) ။ *ခေတ်မီ ပါဠိ - မြန်မာအဘိဓာန်*။ ရန်ကုန်၊ ခင်ချိုထွန်းစာပေ။
- ဘသောင်း(ဗိုလ်မှူး)။ (၂၀၀၂) ။ *စာဆိုတော်များအတ္ထုပ္ပတ္တိ (ပဉ္စမအကြိမ်)*။ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်။
- မိုးမြေ၊ မ။ (၂၀၀၈) ။ *ကဗျာဖန်တီးသူနှင့် ကဗျာခံစားသူ*။ ရန်ကုန်၊ ရွှေကံ့ကော်ပုံနှိပ်တိုက်။
- မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၂၀၀၈) ။ *မြန်မာအဘိဓာန် (ဒုတိယအကြိမ်)*။ ရန်ကုန်၊ နေလင်းပုံနှိပ်တိုက်။
- မြန်မာနိုင်ငံဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံပညာရှင်အဖွဲ့။ (၂၀၀၁) ။ *ပညာရေးသုတေသနပြုလုပ်နည်း*။ ရန်ကုန်။
- ဝ၊ မောင်(သိပ္ပံ)။ (၂၀၁၀) ။ *ခေတ်စမ်းစာပေအထွေထွေ (တတိယအကြိမ်)*။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။
- ဧမောင်၊ မောင်နှင့် အများ။ (၂၀၁၆) ။ *ခေတ်စမ်းကဗျာများ (တတိယအကြိမ်)*။ ဖေမောင်တင်၊ ဦး(တည်းဖြတ်သူ)။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။
- အုန်းသော်၊ ဦး။ (၂၀၁၉) ။ *စာရေးနည်းလေးမျိုး*။ မန္တလေး၊ လင်းသန့်ပုံနှိပ်တိုက်။

## အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

Harmon, Willian and C.Hugh Holmon (1996). *A Handbook to Literature*. Newjersey; University of North Carolina, Chapel Hill

Lucus, F.L. (1964). *Style*. London, Pan Books.

Ullmann, S. (1964). *Language and Style*. Oxford: Blackwell.